

WSTĘP

Czasy, w których przyszło nam żyć, pracować i uczyć się naznaczone są dominującym wpływem na życie i funkcjonowanie człowieka, gospodarek światowych, ekonomii ale również trendów naukowych. Od takich wpływów nie jest wolny obszar edukacji. Dynamicznie zmieniające się warunki bytowania człowieka wymuszają w obszarze edukacyjnym zmiany, których celem jest dostosowanie edukacji do obecnych potrzeb i oczekiwań społecznych. Szkoła, chociaż w wolniejszym tempie, ale ewoluuje w kierunku unowocześniania procesów edukacyjnych. Dostępne już dzisiaj bez ograniczeń nowe technologie cyfrowe i nowe produkty cyfrowe w tym także edukacyjne stopniowo zmieniają sposób podejścia do zagadnień związanych z procesami uczenia się i nauczania na wszystkich szczeblach kształcenia. Kolejny numer „Dydaktyki Informatyki” poświęcony jest roli i znaczeniu informatyki we współczesnej szkole. Znalazły się w nim zróżnicowane pod względem treściowym opracowania. Nadesłane materiały pozwoliły na wyodrębnienie trzech nurtów problematyki.

Część pierwsza poświęcona jest zagadnieniom wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w społeczeństwie. Tę część konstytuują problemy związane z rozwojem technologii informacyjnych i ich wpływem na funkcjonowanie współczesnych społeczeństw. Wśród opracowań znajdują się teksty, w których Autorzy poddają analizie również niedostatki i zagrożenia wynikające z upowszechniania się technologii informacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych z Internetem.

Część druga poświęcona jest teorii wykorzystywania TIK w edukacji. Technologie informacyjno-komunikacyjne nadal cieszą się niesłabnącym zainteresowaniem, jeśli chodzi o ich wykorzystanie w sferze edukacyjnej. W miarę jak następuje rozwój technologii informatycznych i informacyjnych, wciąż poszukuje się nowych możliwości ich implementacji w obszarze szeroko rozumianego szkolnictwa. Warto jednak zauważyć, że obecne doświadczenia z wykorzystaniem TIK nie potwierdziły pokładanych w nowych technologiach nadziei związanych ze wzrostem efektywności kształcenia. Typowym przykładem tego jest

choćby raport IBE¹ omawiający wdrożenie pilotażowego projektu *Cyfrowa szkoła*. Także najnowsza literatura przedmiotu z zakresu kognitywistyki rzuca zupełnie nowe światło na procesy uczenia się i nauczania wspomaganego przez środki informatyczne, potwierdzając tym samym diagnozy ujęte we wspomnianym raporcie.

Na część trzecią składają się opracowania, w których Autorzy przekazują konkretne informacje na temat praktycznych zastosowań TIK w środowisku edukacyjnym. Dobre praktyki z pewnością wspierają nowoczesny system edukacji, ale nade wszystko stają się symulatorem działań dla nauczycieli twórczych. W szkole rozwiniętej cywilizacyjnie niewystarczające są już umiejętności technologiczne nauczycieli (obsługa sprzętu informatycznego), ale przede wszystkim kompetencje metodyczne, które mogą skutecznie wspierać intelektualny rozwój uczniów z wykorzystaniem TIK.

Brak wskaźników wyraźnie dokumentujących wzrost efektywności nauczania wspomaganego przez TIK, może wynikać nie tyle z zaniedbań infrastrukturalnych w szkołach, ale przede wszystkim z braku wypracowanych i sprawdzonych reguł pracy z takimi środkami. Ważna jest również praca nauczycieli wszystkich szczebli kształcenia nad świadomością uczniów i studentów. Środki informatyczne mają być narzędziem w zdobywaniu informacji i budowaniu wiedzy indywidualnej, natomiast nie mogą stawać się zastępnikiem dla procesów intelektualnych.

Aleksander Piecuch

¹ IBE – Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie.